

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/192814,Krzysztof-Pawluczuk-Maria-Korpanty-Wiceprezes-Sokolstwa-Polskiego.html>

26.02.2026, 20:03

Krzysztof Pawluczuk: Maria Korpanty. Wiceprezes Sokolstwa Polskiego

Maria Korpanty wniosła niezwykle istotny wkład w działalność Sokolstwa Polskiego w Ameryce i tamtejszej Polonii. Posiadany przez nią autorytet, zdolności organizacyjne oraz charyzma odcisnęły trwały ślad w dziejach tej organizacji.

[Emigracja Sport](#)

23.10.2026

Urodziła się 23 października 1896 r. w miejscowości Tyczyn, położonej w zaborze austriackim. W wieku kilkunastu lat związała się z Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół” w Rzeszowie. Aktywnie uprawiała sport, zwłaszcza łyżwiarstwo i gimnastykę. W lipcu 1910 r. wzięła udział w największej międzyzaborowej manifestacji polskości, jaką był V Zlot Sokolstwa Polskiego w Krakowie zorganizowany dla upamiętnienia 500. rocznicy bitwy pod Grunwaldem.

Za oceanem

W 1913 r. wyjechała do Stanów Zjednoczonych i osiedliła się w Pittsburghu. Podjęła pracę zawodową w biurze zarządu Związku Sokółów Polskich w Ameryce, a także w związkowej drukarni. Aktywnie włączyła się w działalność gimnastyczną i sportową organizacji w czasie, gdy, skupiając się na ćwiczeniach wojskowych, coraz wyraźniej zmierzała ona w kierunku militaryzacji.

Kilkunastoletnia Maria otrzymała polecenie opracowania programu ćwiczeń gimnastycznych z przyrządami dla drużyn Sokolic. W 1914 r. z sukcesem wystąpiła, wraz z druhami, z przygotowanym pokazem na Walnym Zjeździe Sokolstwa w Buffalo. Na tym też zjeździe, w uznaniu jej pracy, powołano ją na stanowisko podnaczelniczki Sokolstwa. Stała się tym samym pierwszą osobą, która objęła to nowo utworzone przy zarządzie stanowisko. Miała od tej pory m.in. nadzorować pracę Sokolic w gniazdach mieszanych, tj. takich, w których zostały założone żeńskie klasy ćwiczące.

Podczas I wojny światowej zarząd, widząc jej popularność wśród żeńskiej części organizacji, systematycznie delegował ją do inspekcji wszystkich szczebli Sokolstwa. W rezultacie w wielu miejscach zaczęły powstawać ćwiczące gniazda, składające się wyłącznie z Sokolic. Ze względu na ogromne potrzeby kadrowe, w 1915 r. w Pittsburghu zorganizowała kurs dla naczelniczek gniazd żeńskich.

W 1919 r. została wybrana prezesem gniazda nr 260 w Pittsburghu, a następnie wydziałową oraz przewodniczącą Komisji Sokolic. W lutym 1925 r. Maria Korpanty została wiceprezeską Sokolstwa, urząd ten pełniła aż do końca swojego życia. Zgodnie z konstytucją związku do jej obowiązków należało zastępowanie prezesa w przypadku jego nieobecności oraz utrzymywanie ścisłego kontaktu z wiceprezeskami okręgów, a także sprawowanie nadzoru nad wzrostem gniazd żeńskich.

Trwały wkład

Niezwykłą sympatię i uznanie wśród członków zarządu, jak i ogółu Sokółów, zawdzięczała swojej

elokwencji oraz darowi przemawiania. Przez cały okres swojej działalności Maria Korpanty zawsze była szczególnie aktywna w promowaniu ćwiczeń gimnastycznych i wychowania fizycznego. Jako naczelna organizatorka wielokrotnie prowadziła kontesty werbunkowe, przysparzając Sokolstwu nowych członków w kolejnych pokoleniach Polonii amerykańskiej. Ponadto zajmowała się propagowaniem programu ubezpieczeniowego oraz jego wdrażaniem w poszczególnych okręgach. To właśnie dzięki niej do zadań wiceprezeski na stałe włączono zarządzanie polityką asekuracyjną, w tym sprzedażą ubezpieczeń wśród członków.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Emigracja, Sport

Artykuł

Maria Korpanty w sokolim mundurze podczas przemówienia, I poł. XX w. Fot. z zasobu AIPN